

سینمای ربات‌تار؛ واقعیت یا خیال؟

دکتر فرنام مرادی نژاد

www.ketab.ir

زمستان ۱۴۰۰

سرشناسه	:	مرادی نژاد، فرنام، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	:	سینمای بلاتار؛ واقعیت یا خیال؟ / فرنام مرادی نژاد.
مشخصات نشر	:	تهران: زلال سبز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۴۵ص: جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۵۷۲۳-۵۴-۲: ۱۲۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	واژه نامه.
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۲۲ - ۱۲۳.
یادداشت	:	نمایه.
موضوع	:	تار، بلا، ۱۹۵۵ - م. -- نقد و تفسیر
موضوع	:	Tarr, Béla -- Criticism and interpretation
موضوع	:	سینما -- مجارستان -- تاریخ و نقد -- History and criticism Motion pictures -- Hungary سینما -- مجارستان -- تهیه کنندگان و کارگردانان Motion picture producers and directors-- Hungary
رده بندی کنگره	:	PN۱۹۹۸/۳
رده بندی دیویی	:	۷۹۱/۴۳۰۲۳۳۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۷۷۱۹۳۲

انتشارات زلال سبز

عنوان: سینمای بلاتار؛ واقعیت یا خیال؟

مولف: فرنام مرادی نژاد

صفحه آرای: شیرین اقبالی

طراحی جلد: خالد کشمیری

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۷۲۳-۵۴-۲

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

تیراژ: ۱۰۰

آدرس: تهران- میدان انقلاب- بین خیابان ۱۲ فروردین و منیری جاوید

تلفن: ۰۹۱۲۲۳۷۴۷۱۵

۹.....	پیشگفتار
۱۳.....	فصل اول: بلاتار و بلا بالاژ و فرمالیسم
۳۱.....	فصل دوم: بلاتار، گئورگ لوکاچ و رئالیسم انتقادی
۵۳.....	فصل سوم: بلاتار، کراکاتر، بازن، رئالیسم و هستی گرایی
۷۵.....	فصل چهارم: تدوین و ریتم در سینمای بلاتار
۱۰۹.....	فصل پنجم: سینمای بلاتار و سینمای رئالیسم شاعرانه ایران
۱۱۳.....	مؤخره و نتیجه گیری
۱۱۵.....	منابع و مأخذ
۱۱۶.....	واژه شناسی
۱۱۹.....	نمایه و نام نامه

جریان‌سازی و اهمیت سینمای مجارستان در حوزه مطالعات سینمایی در حوزه اروپای شرقی و اهمیت بلاتار به‌عنوان پیش‌قراول و راهبر سینمای مستقل مجارستان مرا بر آن داشت تا این مورد مطالعاتی جالب توجه را در کانون مطالعات سینمایی خویش قرار دهم. در مقطع زمانی فعلی بررسی سینمای بلاتار^۱ و روند رو به رشد سینمای مجارستان موضوعی روزآمد محسوب می‌شود.

موضوع این تحقیق، در سال‌هایی (۱۳۸۸-۱۳۸۷) که سرگرم نگارش پایان‌نامه‌ی تحصیلی خود در دوره‌ی کارشناسی ارشد سینمای هنرهای زیبای دانشگاه تهران به راهنمایی دکتر احمد الستی و دکتر محمد باقر قهرمانی بودم، چندان شناخته شده نبود. سال ۱۳۹۴ که رخت دانشجویی و استادی توامان را بر تن داشتم کتاب در فرم کتابچه‌ای برای استفاده دانشجویان سینما و تحت عنوان «سینمای بلاتار؛ کاوش خلاقانه و واقعیت» به‌عنوان اولین جزوه و کتاب اختصاصی که به سینمای بلاتار اختصاص داشت در اختیار علاقه‌مندان و دانشجویان مشتاق سینما قرار گرفت. تا پیش از آن سینمای مجارستان آنچنان که شایسته است مورد توجه سینمایی‌نویسان وطنی قرار نگرفته بود و جز چند مقاله‌ی پراکنده در مجلات و جرائد سینمایی، تحقیق در زمینه‌ی سینمای مجارستان به تالیف کتاب «تاریخ سینمای مجارستان» (۱۳۶۵) به کوشش دکتر احمدضابطی جهرمی و ترجمه‌ی کتاب نویسنده سینمایی و استاد دانشگاه اسکاتلندی-کانادایی گراهام پتری^۲ یعنی «سینمای یانچو» به همت فیلمساز و منتقد سینمایی گرانقدر زنده‌یاد جناب آقای ایرج کریمی منحصر می‌شد. هر دو کتاب فوق-

^۱. Bela Tarr

^۲. Graham Petrie

الذکر از منظر تحلیلی/ تاریخی و تا حدودی زیباشناسانه درباره‌ی کلیت سینمای مجارستان و سینمای میکلوش یانچو^۳ - سلف سرشناس بلاتار در سینمای مجارستان و جهان - دارای اهمیت بوده و از منابع ارزشمند ادبیات سینمایی ما به شمار می‌آیند. پس از انتشار این جزوه بود که گویی بخت پیرمرد گرینگوی مجار در ادبیات سینمایی ما گشوده شد و چندین و چند کتاب و مجلد که ترکیبی از تالیف و ترجمه بودند به بازار آمدند و مطالعات بلاتار دیگر آن وضعیت ناشناس سال‌های اواخر دهه‌ی ۸۰ شمسی را ندارد. کتابهایی چون «بلا تار، پس از پایان» به قلم ژاک رانسیر^۴ فیلسوف شهیر فرانسوی با ترجمه‌ی محمدرضا شیخی و چاپ نشر شورآفرین و «بلاتار؛ مجموعه مقالات» به کوشش و گردآورندگی و ترجمه‌ی بابک کریمی و سعیده طاهری و «بلاتار به روایت بلاتار و همکارانش» به نویسندگی بابک کریمی و سعیده طاهری باز هم در «نشر شورآفرین» این حرکت آغازین و خام اولیه مرا کامل کردند. در این مجموعه مقالات فیلمنامه نویسانی چون سعید عقیقی و محققینی چون نوید پورمحمد رضا، بابک کریمی و سعیده طاهری به سینمای بلاتار پرداخته‌اند و این حوزه مطالعاتی سینمایی را فربه ساخته‌اند. البته همچنان بازار پررونق نوشتن درمورد بلا تار گرم است و قرار است کتابی تازه و مفصل درباره جهان سینمایی این فیلمساز محبوب به بازار کتاب بیاید. این کتاب شامل مقالاتی درباره «بلا تار» به قلم نویسندگان مختلف بوده که توسط پرویز جاهد گردآوری و در قالب کتاب توسط نشر ایجاز منتشر گردیده است. «جهان تیره و تار بلا تار» (پرویز جاهد)، «شفقتی در کار نیست» (گفتگو با بلا تار - ترجمه مرضیه هاشمی)، «تعالی ملال آور بلا تار» (رژ مک لارن - ترجمه سمانه قلی‌زاده)، «جهان به

روایت بلا تار» (آندراش بلینت کووچ - ترجمه کتابون یوسفی)، «سینمای بلا تار: دایره بسته می‌شود» (آندراش بالینت کواچ - ترجمه و تلخیص: بهرنگ منصورنژاد)، «آری گویی به زندگی، به نکبت‌بارترین زندگی» (شرحی بر مواجهه سینمایی بلا تار با فلسفه فردریش نیچه - فرهاد سلیمان‌نژاد)، «مالیخولیای مقاومت» (پیتر هیمز - ترجمه مهشید تاجیک)، «مویه های گزنده بلا تار» (نوشته دیوید بوردول - ترجمه وحید مرتضوی)، «سجنش امکان زیستن» (درباره سینمای بلا تار - نوشته محمدحسین میربابا)، «نقد کتاب بلا تار، زمان پس از آن اثر ژاک رانسیر» (رز مک لارن - ترجمه شادی جوادی)، «جنایت اندام‌یافته» («مکبث» از بلا تار - رسول رحمان زاده)، «حلقه ظلمت» (باتلاق مشترک انسان و تاریخ در هارمونی های ورک‌مایستر بلا تار و خوشی من، اثر سرگئی لوزنیتسا - وحید طارمی)، «درباره مردمان پیش‌ساخته و ایده شکست» (علی جمشیدی)، «نفرین و هویت انسانی از نگاه جان لاک» (مهدی امیدواری)، «کوتاه در مورد نفرین» (الوک - ترجمه میثاق جولادیور)، «فرشتگان سقوط کرده» (نگاهی به تانگوی شیطان - انوش دلوری)، «تصویری از زمان بازگردنده» (تأملاتی در باب تصویر سینمایی و مسئله نگاه خیره در «تانگوی شیطان» بلا تار، یانا دادکوا - ترجمه بهرنگ منصورنژاد)، «اسب تورین بلا تار» (جاناتان رامن - ترجمه مهدی جمشیدی)، «باد» (شرح عکسی از فیلم اسب تورین، بلا تار - یوریک کریم مسیحی) و «آموزش فیلم سقراطی به شیوه بلا تار» (گزارشی از کارخانه فیلم بلا تار - جاناتان رزنهام - ترجمه نیلوفر صمیمی) از عناوین کتاب «جهان تیره و تار بلا تار» هستند. در مجلد پیش روی با حذف مقالاتی که برای بار اول ترجمه کرده بودم :

- Bálint Kovács, András.(2004), World According to Béla Tarr, In the Cinema of Central Europe, ed. Peter James, UK, London: Wallflower.